

de i de yngre Aar skulle arbejde lidt haardt, ligegyldigt hvilken Klasse de høre til. Men de Husmænd, der faa en Stats-husmandslod til omkring 6,000 Kr., ville kunne have et meget begrundet Haab om, at de ville være i Stand til paa deres gamle Dage at sidde saa nogenlunde lunt inden Døre — i alt Fald sidde lunt inden Døre i Sammenligning med den Stilling, de vilde have siddet i, hvis de ikke havde faaet den Haandsrækning, der hjalp dem til at blive selvstændige Husmænd. De have desuden det Haab — jeg vil sige mere end Haab i dette Tilfælde, for der er Tusinder og atter Tusinder af Eks-empler paa det —, at deres Sønner kunne komme til at sidde i en forholdsvis god Stilling, idet Jordlodderne ere blevne forbedrede gennem deres Slid. I Hundreder og atter Hundreder af Tilfælde have vi set, at der, hvor vore Fædre for 30—40 Aar siden eller lidt mere sled langt, langt haardere end de Husmænd, her er Tale om, for at oparbejde en Husmandslod, der er denne nu udviklet til en lille Gaard, hvor Sønnen sidder som en virkelig fri og selvstændig Mand. Og ikke nok dermed. Vi ville kunne trække Hundreder og atter Hundreder af Eks-empler frem, hvor der desforuden ved Siden af et skudt nye Huse frem, solgte bort fra den oprindelige Ejendom, hvis Besiddere ogsaa ere i Stand til i Tidernes Løb at oparbejde nye selvstændige Hjem, hvor de kunne vente, at deres Efterkommere i Fremtiden ville blive selvstændige Besiddere.

Jeg mener altsaa, at vi ved at stille Husmændene saaledes, som de stilles ved det foreliggende Forslag, ville give dem et berettiget Haab om, at de uden i alt Fald at arbejde saa overmenneskeligt, som der er blevet arbejdet i tidligere Tider af dem, som brød Banerne ude paa Udlodderne, kunne se deres Efterkommere føre, ja ogsaa selv kunne komme til at føre en mere menneskelig Tilværelse. Nu maa ingen tro, at jeg skulde ville spise Statshusmændene af med at henvise dem til at leve paa Haabet om, at deres Efterkommere komme til at leve godt. Det er slet ikke Mening. Vi skulle, som jeg har betonet, saa højt op med Laanesummen, at de selv ere i Stand til i Løbet af en overskuelig Tid, selv om det mulig ikke sker i det første Aar, de komme i Besiddelse af Jordlodden, saa dog i forholdsvis kort Tid at blive selvstændige Husmænd. Og jeg tror ikke, at de 6,000 Kr. ligge langt fra Grænsen. Jeg maa gøre opmærksom paa, at dette ikke

er et Tal, jeg holder paa, fordi det staar i Lovforslaget. Jeg har offentligt fremsat det i en Diskussion om Husmandsspørgs-maalet for 12 Aar siden. Det er altsaa slet ikke saaledes, som ærede Medborgere mulig kunde finde paa at sige, at jeg holder paa det, fordi det staar i Loven. Nej, jeg har holdt paa det længe før.

Hvis vi nu skulle holde paa de 6,000 Kr. — og jeg mener, vi skulle gaa dertil, maaske snarere lidt derover; at gaa der- under kan der vel slet ikke være Tale om — og der samtidig skal gives Tillægsaan til de ældre Statshusmænd, kan jeg ikke se, at det er berettiget at fastsætte et Ud- laansbeløb af $3\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Paa den anden Side vil jeg sige, at naar den højtærede Landbrugsminister og for Resten ogsaa den højtærede Finansminister ere saa sikre paa, at vi, den Dag det viser sig, at det er for lidt, ville være villige til og uden Vanskelighed kunne faa gennemført, at der ydes 4 Mill. Kr., eller hvor højt vi nu skulle op — altsaa bortset fra, at Loven ellers ikke skal til Revision før om 10 Aar —, saa er der i og for sig ikke saa stor Fare ved at blive staaende ved de $3\frac{1}{2}$ Mill. Men jeg kan dog alligevel ikke indse, at det skulde være nødvendigt at blive staaende derved, thi er der ikke Brug for de 4 Mill., saa blive de heller ikke brugte. Jeg ser ikke, at Spørgs- maalet om $3\frac{1}{2}$ eller 4 Mill. i Virkeligheden har nogen som helst anden Interesse end en teoretisk Diskussionsinteresse, naar det vel at mærke er, som Ministeren siger, at kommer der til at mangle Penge, forøge vi Beløbet. Men hvorfor saa ikke straks sige 4 Mill.? Saa kunde det dog være saa meget længere, inden vi skulle til at forandre Beløbets Størrelse. Og der bliver vel egentlig ikke en eneste Statshusmandslod mere eller mindre af den Grund. Men som sagt, ønskes det kun af regnskabsmæssige Hensyn eller slikt at blive staaende ved de $3\frac{1}{2}$ Mill., saa synes jeg, hvis vi have en almindelig Forvisning om, at vi altid kunne faa Beløbet forhøjet, saa snart der er Trang til det, at der slet ingen Grund er til at diskutere videre om $3\frac{1}{2}$ eller 4 Mill., saa kunne vi ligesaa godt sætte det til 4 straks.

Det ærede Medlem fra Skanderborg (H. Rasmussen) citerede i Gaar nogle Ud- talelser, der var fremsatte paa de sam- virkende Husmandsforeningers nylig af- holdte Delegeretmøde. Jeg skal ikke gen- oplæse dem her, men der er to Punkter, som jeg ønsker at udtale mig lidt nærmere om. For det første hævdes det i denne